L'ABANDERAT
El bibliobús del front

Una producció de:

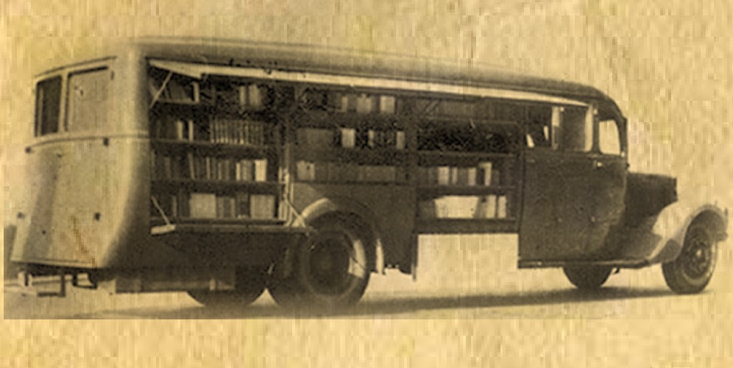

Sinopsi

***Pa i llibres!**, proclamaven els cartells durant la II República. Les biblioteques tingueren un paper molt important, van ser claus en la transformació d'una societat analfabeta i pobra.*

*Quan va esclatar la **Guerra Civil** van sorgir noves prioritats. Els soldats, els malalts i els ferits, necessitaven llibres, no només per instruir-se i informar-se, sinó també per distreure's durant tantes hores mortes. Així va ser com va néixer el **Servei de Biblioteques del Front** i el bibliobús de la Institució de les Lletres Catalanes. Un camió transformat pel GATPAC (Grup d'Arquitectes i Tècnics pel Progrés de l'Arquitectura Contemporània), que donava cabuda a més de 2.000 llibres i 750 fullets i revistes.*

*En total va fer 18 viatges. 18 rutes fent préstecs de llibres a primera línia de front. I un últim periple: el de l'**exili**. Els més prestigiosos intel·lectuals i escriptors catalans viatjaren cap a França dins el bibliobús quan es produí l'èxode republicà.*

Memòria històrica

Des de Rizoma Teatre volíem explicar la **història del bibliobús** com a protagonista, com va ser la seva creació, les peripècies dels seus personatges (bibliotecàries, soldats, milicianes, brigadistes, escriptors, polítics...), l'exili i la derrota.

Per fer-ho ens hem basat en **fets, personatges i anècdotes reals**. Amb l'ajuda de textos dramatitzats dels mateixos autors que després marxarien cap a França amb el bibliobús i els seus propis llibres a les prestatgeries: Mercè Rodoreda, Joan Oliver, Francesc Trabal, Antonio Machado; i d'altres que també visqueren l'horror de la guerra, com Max Aub i Federico García Lorca.

El resultat és una obra de petit format, dins el gènere "road-movie teatral" on 2 actors i 2 actrius interpreten **més de 15 personatges** verídics i ficticis que es transformen a escena, a la vista del públic. L'**escenografia** és mínima i versàtil, amb molt poc es creen els diversos espais (un despatx, l'interior del bibliobús, unes trinxeres, o una carena del Pirineu). Les **cançons** tradicionals i de l'època, cantades, xiulades o taral·larejades pels mateixos intèrprets, ofereixen un fil conductor en les transicions. Es juga amb la temporalitat, amb els objectes, amb **titelles**, amb l'atrezzo.

"L'abanderat" és una obra d'amor cap al teatre, la història, la memòria i la literatura, on amb gairebé res es fa molt, provocant un ampli ventall d'emocions.

L'abanderat i la fidelitat històrica

"L'abanderat. El bibliobús del front" és una **obra basada en fets reals** i des de Rizoma Teatre hem volgut respectar i ser molt fidels a la memòria d'aquesta història que ens va captivar tan bon punt la vàrem descobrir. Hem fet una **recerca exhaustiva** per tal d'esbrinar tot el que ens fós possible i poder-vos-la oferir amb el màxim de fidelitat i rigor.

La majoria de personatges són reals, les cartes també són verídiques, els llocs citats, les dates, moltes anècdotes i fins i tot diàlegs, frases i expressions.

Però també és cert que hi ha una part de ficció necessària per adaptar els fets històrics al llenguatge teatral. S'ha creat i/o ficcionat tot allò que calia pel to de l'obra, pel seu ritme o la seva estructura.

Per posar un exemple: les cartes del soldat-tinent Jaime Olivera a la bibliotecària Mª Felipa Español, que s'han conservat però que s'han dramatitzat fent-ne un diàleg amb un joc temporal i d'espai molt divertit.

Potser resultarà un repte per a vosaltres esbrinar què va ser real i què no, ja que és ben cert que sovint la realitat supera la ficció. Només ens cal desitjar-vos que **gaudiu de l'espectacle!**

Textos i fragments literaris dramatitzats

Locución con motivo de la inauguración de la biblioteca popular en Fuentevaqueros, de Federico García Lorca.

Las moscas, d'Antonio Machado.

Tirallonga de monosíl·labs, de Joan Oliver.

Fragment "*Sóc de suro*" de *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda.

Campo de los almendros, de Max Aub.

Carta a la meva neboda Anna Mª, de Francesc Trabal.

Rizoma Teatre neix l'any 2000 sota la direcció de Núria Navarro i Teixidó (Núria de Calella), amb l'obra *"Dramatícules"*, de Samuel Beckett, que rep el **premi Joves creadors de les arts escèniques** del Patronat Municipal de Cultura de Mataró.

El 2008 reprèn la tasca amb l'obra de creació pròpia *"A les barricades!"*, una obra de petit format sobre la II República, la Guerra Civil i l'exili, i amb aquesta comença a endinsar-se en el tema de la recuperació de la **memòria històrica** i la Guerra Civil espanyola. Es representa en diversos espais durant dos anys: instituts de secundària, per la inauguració de l'exposició "Art i guerra" de Ca l'Arenas a Mataró, en motiu del centenari de la CNT a Pineda de Mar, per inaugurar el refugi antiaeri de Calella, etc.

Paral·lelament, la companyia du a terme altres tipus d'actuacions. Tradueix i representa la performance de John Cage,*" A on anem? i Què fem?"*, amb Lester Williams Foundation. Amb ÀRTICA (Associació per l'art contemporani a Calella), organitzen, produeixen i actuen en l'exposició, activitats i lectures d' "Univers Galeano a Calella", durant l'estiu de 2010. Des d'aleshores col·laboren activament amb l'associació Pro-Dansa. Creen l'espectacle *"Els fantasmes del museu"* per La nit dels museus, al Museu Arxiu de Calella.

El 2010 comencen la recerca per al seu nou projecte, també de creació pròpia, ***"L'abanderat. El bibliobús del front."***, que narra la història dels viatges que va fer el primer bibliobús de Catalunya, portant llibres als soldats del front i traslladant els intel·lectuals i escriptors catalans cap a l'exili.

Núria Navarro i Teixidó, Núria de Calella (1973)

Es dedica al teatre des de diferents vessants; la interpretació, la dramatúrgia i la direcció, entenent el teatre com un art global.

Ha estudiat interpretació a l'Aula de Teatre de Mataró (1997-1999), amb professors com Francesc Garrido, Jordi Basora, Pere Anglas i Mercè Mariné. També a El Estudio de la Txiki Berraondo (1999-2001). Ha fet monogràfics de clown amb Pepa Planas. Tallers de dramatúrgia i direcció amb José Sanchis Sinisterra, Chicu Masó i Toni Cabré.

Com a actriu ha treballat amb directors com Jordi Pons de Fènix Teatre, Lluís Danés, Francesc Garrido, Mario Bedoya, i en companyies com Gavina Ballet de dansa-teatre, i Art Incube de performance.

L'any 2001 crea la companyia Rizoma Teatre amb la posada en escena de l'obra *Dramatícules*. 3 obres curtes de Samuel Beckett, de la qual en fa la traducció i la dirigeix. A partir del 2009, escriu, dirigeix i interpreta *A les barricades!*. Dirigeix i interpreta *Els fantasmes del museu* per La nit dels museus, al Museu Arxiu de Calella. Juntament amb Àrtica, organitza els actes i dirigeix i interpreta les lectures dramatitzades d'*Univers Galeano* a Calella i dramatitza el conte *La pedra crema* per Binixiflat Titelles.

Darrerament ha participat en la traducció i la interpretació de la performance *Cap a on anem? i Què fem?*, de John Cage, amb Lester Williams Foundation; en la creació i interpretació d'*Abraçada de so a l'escultura*, amb Neus Borrell. Durant els últims dos anys ha treballat en la recerca, la dramatúrgia i la posada en escena de *L'abanderat. El bibliobús del front*. Actualment prepara *Els quartos de la Virgínia*, una performance-poètica basada en l'assaig *Un cuarto propio*, de Virginia Woolf.

Esther Llobet Urios (1969)

S'ha format a Barcelona com a ballarina professional (dansa clàssica, jazz, modern, claqué, expressió corporal, psicomotricitat, anatomia aplicada a la dansa, cant, dansa trance... 1988-99). Ha anat amb una beca a Massachusetts. EUA, a la Jazz Project Scholarship Students (1989).

Ha fet cursos d'interpretació, clown i ritme a la companyia Crac al Gag de Rubén Segal (1996) i ha cursat el postgrau de teatre i intervenció social a l'escola universitària Ramon Llull (1998-99).

Ha treballat com a ballarina a la companyia Grup Estudi Anna Maleras (1987-89), com a actriu a la companyia Ràfaga amb el projecte *Viatgem en teatre* (1989-90) i com a ballarina i corista a l'orquestra La Tribu de Santi Arisa (1989-94).

Ha estat membre de la companyia de teatre musical Crac al Gag (1995-97), professora del departament d'expressió de la Fundació Pere Tarrés (1998-2005) i és actriu i ballarina de la companyia Rizoma Teatre des de 2009.

De forma paral·lela, durant aquests darrers anys, ha treballat puntualment en espectacles de teatre, música i dansa.

Damià Costa Díaz (1978)

Actor, director i dramaturg/guionista. Ha estudiat a l'Aula de Teatre i Dansa (ATiD) de Mataró, amb professors com David Martínez, Pilar Pla, Toni Arteaga i Moisès Maicas, i en cursos especilitzats amb Yoshi Oïda (Centre International de Recherche Théâtrale), Scott Williams (The Impulse Company) o Francisco Alberola (Escuela Superior de Arte Dramático de Murcia), per exemple.

En teatre, ha format part de diverses companyies i projectes: Malahierba Teatro, Associació Voluntariat Lingüístic de la UAB, Que si, Que si Cia., Paradoxa Produccions, etc.

És membre fundador de la productora d'arts escèniques ES3 Produccions, amb la qual va participar a: *Por pelotas* (de Rafael Jiménez), *Victimadores* (de Rafael Jiménez), *Sit* (de Sílvia Amor) i *Coriolà* (de Rafael Jiménez); a més d'haver escrit i dirigit *Káiser Lupowitz, detective* i *Contes per una nit eròtica*. A l'ATiD ha participat a *Les cendres i els fanalets* (de Noëlle Renaude), *La ruïna* (de Jordi Casanovas), *Ricard/Dones* (de Pilar Pla) i *Kasimir i Karoline* (d'Ödön von Horváth).

En cinema, ha col·laborat com a actor en diversos curtmetratges, a més d'haver participat a *La dieta mediterrànea* (de Joaquim Oristrell) i a la sèrie *La Mari 2* (de Ricard Figueras). Ha dirigit el curtmetratge *Continuidad*, el documental *Les sureres, la comprensió de la vellesa* i el llargmetratge musical *The same face in the crowd*.

Actualment, participa als espectacles *Arquitectura de Fira* (de la companyia Antigua i Barbuda) i *El Quixot* (de l'ATiD), i és membre del segell Panoptic Audiovisual.

Eduard Serra Fortuny (1960)

Llicenciat en art dramàtic, en l'especialitat d'interpretació i opció de text, a l'Institut del Teatre de Barcelona el juny de 2012, on ha fet tallers amb Joan Castells, Càrol López, Anna Güell, Raimon Àvila, Xicu Masó, Federic Roda, Teresa Vilardell i Eugènia González; ha col·laborat amb Pep Tosar, Lurdes Barba, Pere Planella i Eleonora Herder; i ha estat alumne de Txiqui Berrondo, Mercè Managuerra, Boris Rotenstein, Montse Vellvehí, Anna Estrada, Mercè Mariné...

A l'Aula de Teatre de Mataró ha fet tallers d'interpretació amb Bet Escudé, Jordi Pons i Enric Font i de clown amb Merxe Ochoa, Toni Arteaga i Jango Edwards.

Ha treballat, entre altres, per a José Luis Montesinos: *Fest* (2007), per Jordi Cadena: *Els passos perduts* (2009), per Frederic Roda: *La filla del Carmesí* de J.M. Segarra (2009-10), per TV3: *La Riera* (2010), *Barcelona ciutat neutral* (2010), *Quònians* (2011), i pel Canal 33: *Ets observador* (anunci d'autopromoció 2012).

Ha entrat a la companyia Rizoma Teatre amb el muntatge *L'abanderat. El bibliobús del front* el 2012.

Fitxa artística

Intèrprets:

- Damià Costa: Carles Pi i Sunyer (conseller de Cultura), Josep Torres Clavé (arquitecte del GATPAC), Alfonso Miñarro (xòfer del bibliobús), Jaime Olivera (soldat republicà) i Joan Oliver (escriptor).

- Esther Llobet: Rosa Granés (bibliotecària) i Mercè Rodoreda (escriptora).

- Núria de Calella: Justa Balló (bibliotecària), Aurora (miliciana), Mª Felipa Espanyol (bibliotecària) i Anna Murià (escriptora).

- Eduard Serra: Jordi Rubió (Director de la Biblioteca de Catalunya), Federico García Lorca, Ferenc (brigadista internacional), Narciso (soldat franquista), Manel Rubió (soldat republicà) i Lluís Companys (president de la Generalitat de Catalunya).

Dramatúrgia i direcció:	Núria Navarro i Teixidó, "Núria de Calella"
Assessor en la direcció:	Rafa Jiménez
Producció:	Rizoma Teatre
Disseny d'il·luminació:	Laura Clos, "Closca"
Disseny de so:	Lester Williams Foundation
Assessorament de vestuari:	Maria Martínez Rodes.
Perruqueria i maquillatge:	Aka perruquers.
Complements:	La Muka.
Música:	*"Si algun dia em vols escriure"*, de Quico, el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries. (cortesia de Discmedi).
Disseny gràfic:	Sonia Valencia Posada
Fotografies:	Lluís Pulido

Fitxa tècnica

Títol de l'obra: L'abanderat. El bibliobús del front.

Companyia: Rizoma Teatre.

Dramatúrgia i direcció: Núria Navarro Teixidó (Núria de Calella).

Durada de l'espectacle: 1 hora, aproximadament.

Intèrprets: 2 actors i 2 actrius.

Personal tècnic: 1 tècnic de llums i so (a determinar si és a càrrec de la companyia).

Durada del muntatge i desmuntatge: 1 hora muntar i 1 hora desmuntar.

Muntatge i desmuntatge del material escènic: A càrrec de la companyia.

Espai escènic: Mínim 8 m. d'ample x 6 m. de fons.

Vestit escènic: *Opció 1:* Teatre despullat (si les parets i el fons són negres). *Opció 2:* Càmera negra americana. *Opció 3:* Càmera negra clàssica (bambalines i cametes).

Il·luminació: *Per teatres:* 16 focus tipus PC (amb viseres). 28 focus tipus PAR (amb portafiltres). 4 focus tipus RETALL (1 mínim de 1000W).

Per espais alternatius: mínim 8 focus de 650W. 4 filtres freds. 4 filtres càlids. (A càrrec del teatre o de la companyia. Si s'han de llogar, el preu del lloguer no està inclòs en el caixet).

So: Reproducció de pistes d'àudio.

Material escenogràfic: 1 taula de fusta, 4 cadires de fusta plegables, 2 caixes de fusta petites, 2 caixes de fusta gran, 1 bagul de mimbre, 1 caixa de fusta gran amb base de fusta i 4 rodes (dues amb frens).

Caixet: A negociar.

Contacte

rizomateatre@gmail.com

667 818 255 - Núria Navarro Teixidó

667 099 731 - Eduard Serra

També a f